

Aika:

2.6.2022 klo 10.06–13.55

Paikka:

Hanken, Lärarrummet (Opettajanhuone), 5. kerros (Arkadiankatu 22, Helsinki) ja
Teams

Osallistujat:

Minna Abrahamsson-Sipponen, Oulun yliopiston kirjasto
Tiina Järvinen, Maanpuolustuskorkeakoulun kirjasto
Margareta Danielsson, Svenska handelshögskolans bibliotek
Tommi Harju, Taideyliopiston kirjasto
Pälvi Kaiponen, Helsingin yliopiston kirjasto (Teams)
Anne Lehto, Tritonia
Riitta Lähdemäki, Tampereen yliopiston kirjasto (Teams, poistui kokouksesta klo 12.59)
Ari Muhonen, Itä-Suomen yliopiston kirjasto (puheenjohtaja)
Yrsa Neuman, Åbo Akademis bibliotek
Ulla Nygrén, Turun yliopiston kirjasto (Hanken klo 10.06–11.33, Teams klo 12.17–13.28)
Pekka Olsbo, Jyväskylän yliopiston Avoimen tiedon keskus
Susanna Parikka, Lapin korkeakoulukirjasto
Matti Raatikainen, Aalto-yliopiston oppimispalvelut
Miia Willman, LUT-tiedekirjasto (Teams, liittyi kokoukseen klo 11.07)
Anu Keinänen (sihteeri)

Vierailijat:

Johanna Vesterinen, johtaja, Varastokirjasto (Teams, klo 10.06–10.59)
Henriikka Mustajoki, pääsihteeri, TSV (Hanken, klo 12.17–13.01)

1. Kokouksen avaus ja järjestäytyminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 10.06.

Pöytäkirjantarkastajiksi ja ääntenlaskijoiksi valittiin Yrsa Neuman ja Pekka Olsbo.

Esityslista hyväksyttiin.

2. FUNin ja Varastokirjaston tapaaminen

Varastokirjaston johtaja Johanna Vesterinen kertoi tapaamisen aluksi Varastokirjaston kuulumisia ja ajankohtaisia asioita. OKM puolelta käynnistynyt konsernin kehittämishanke, jonka on määrä valmistua syksyllä 2022. Keväällä Varastokirjastolle nimettiin uusi johtokunta, jossa FUNin edustajana on kirjastonjohtaja Anne Lehto. Varastokirjaston peruskorjauksen hankesuunnittelu on aloitettu keväällä 2021. Hankesuunnittelu etenee. Lisäksi Vesterinen kertoi kokoelmanhoidosta: aineiston tulee pääsääntöisesti olla tarkastettua, mutta poikkeustapauksissa on otettu vastaan myös tarkastamatonta aineistoa. Käsittelyssä on priorisoitu tarkastettu painettu aineisto ja musiikin vastaanottoa on rajoitettu. Nykyiset tilat asettavat myös rajoituksia, koska vapaa hyllytila täyttyy pikkuhiljaa.

Kesällä toiminta jatkuu normaalisti. Vesterinen kertoi AIRUT-hankkeesta. Hankkeen avoimet verkkosivut löytyvät Kiwistä. Hanke on viivästynyt, eikä testaukseen ole päästy vielä. Kehitteillä Varastokirjaston uusi lainausmalli. Lisäksi Kopioston kanssa yhteistyönä selvitetään artikkelien suoravälittämisen keinojen edistämistä. Keskusteltiin myös kirjastojen varautumisesta ja varautumissuunnitelmista sekä yliopistokirjastojen asiakkaiden Varastokirjaston aineistojen lainausmäärien ja käyttäjämäärien laskusta.

Johanna Vesterinen poistui kokouksesta 10.59 (Teams).

3. Tilastointi

Puheenjohtaja Ari Muhonen kertoi työvaliokunnan 24.5. kokouksen keskustelusta vuoden 2021 tilastojen vertailun mahdollistamisesta. Aiemmin sovittiin, että tilastot kerätään sisältöryhmän suosituksen mukaan (Excel). Työvaliokunta keskusteli kolmesta eri vaihtoehdosta tilastojen julkaisemista varten: a) kootaan iso taulukko suoraan FUNin verkkosivulle, b) kootaan tiedot Exceliin, joka laitetaan FUNin verkkosivulle tai c) kootaan tiedot Exceliin, joka laitetaan FUNin verkkosivulle sekä nostetaan muutamia avainlukuja taulukkomuotoon. Puheenjohtaja avasi keskustelun siitä, kuinka tilastojen vertailu toteutetaan ja millaisella aikataululla.

Miia Willman liittyi kokoukseen klo 11.07 (Teams).

Keskustelussa kannatusta sai vaihtoehto c) kootaan tiedot Exceliin, joka laitetaan FUNin verkkosivulle sekä nostetaan muutamia avainlukuja taulukkomuotoon. Päätettiin toteuttaa vertailu tällä tavalla. Yhteistyösihteeri lähettää pyynnön kirjastoille lähettää tilastot Excel-muodossa, kun ne ovat valmiit. Liitteeksi pyyntöön laitetaan viimeisin versio sisältöryhmän Excelistä, jossa kaikki tietävät koota oman Excelinsä suosituksen mukaan.

Keskusteltiin avainlukujen valinnasta. Avainluvut valitaan yhdessä. Työvaliokunta miettii valmiin ehdotuksen syyskuun kokoukseen. Tiina Järvinen muistutti, että avoimen tieteen avainlukujen kanssa täytyy olla tarkka, ettei FUNin valitsemat avainluvut ole niiden kanssa

ristiriidassa. Riitta Lähdemäki nosti esiin, että keskustelu mittareista on tarpeellinen myös FUNissa.

4. Viestintäryhmän ja webinaarityöryhmän tilannekatsaus

Minna Abrahamsson-Sipponen kertoi FUNin viestintäryhmän toiminnasta. Viestintäryhmä tapasi ensimmäisen kerran 13.5., jolloin keskusteltiin FUNin viestinnän tavoitteista, viestintäkanavista sekä siitä, kuinka FUNin viestintää tulisi kehittää. Keskusteltiin yleisesti viestintäsuunnitelman sisällöstä ja rakenteesta. Todettiin, että viestinnän tavoitteiden on hyvä sopia FUNin strategian tavoitteisiin. Blogin osalta todettiin, että se on edelleen tarpeellinen, mutta vaatii kehittämistä. Ehdotetaan, että blogi avataan yliopistokirjastojen henkilökunnalle matalan kynnyksen julkaisualustaksi. Työvaliokunta päättää julkaistavista teksteistä. Keskusteltiin myös FUNin verkkosivuista, joille ehdotetaan pieniä muutoksia. Lisäksi mietittiin, millaista sisältöä FUNin somekanavissa tulisi julkaista ja millaisella julkaisuvälillä.

Pekka Olsbo kertoi FUNin webinaarityöryhmän toiminnasta. Webinaarityöryhmä tapasi ensimmäisen kerran 19.5. Tuolloin keskusteltiin webinaarin teemasta, kohderyhmästä, aikataulusta sekä puhujista. Teemana on timantti OA ja avoin julkaiseminen. Webinaari on suunniteltu viikolle 44 ja puhujakutsut on lähetetty kansainvälisille puhujille. Lisäksi Suomen Akatemiasta pyydetään puhuja. Webinaari on suunniteltu iltapäiväksi, noin klo 12–16, jotta aikaeron vuoksi on mahdollista saada mukaan kansainvälisiä puhujia. Kohderyhmänä ovat FUNin johtajat sekä yliopistokirjastojen avoimen tieteen asiantuntijat. Lisäksi webinaaria markkinoidaan avoimen tieteen päättäjille ja rahoittajille, esim. Unifi ja Suomen Akatemia. Keskusteltiin webinaarista. Yrsa Neuman pyysi työryhmältä puheiden aiheiden valinnassa konkretiaa ja kirjastojen näkökulman huomioimista.

Ulla Nygrén poistui kokouksesta klo 11.33 (Hanken).

Lounas klo 11.33–12.19

5. FUNin ja TSV:n tapaaminen

Ulla Nygrén liittyi kokoukseen klo 12.19 (Teams).

Henriikka Mustajoki liittyi kokoukseen klo 12.19 (Hanken).

Pääsihteeri Henriikka Mustajoki kertoi TSV:n ajankohtaista avoimen tieteen asioista. Avoimen tieteen seurannasta toteutetun kyselyn tulokset julkaistaan syksyllä. Kyselyn pohjalta voidaan selvittää, millaisia yhteistyötarpeita tulevaisuudessa on. Avoimen tieteen arkkitehtuuryöryhmä selvittää, mitkä asiat ovat organisaatiokohtaisia ja mitkä asiat ovat kansallisia. Tarkoituksena on jakaa osaamista ja nostaa esiin hyviä käytäntöjä ja avoimen

tieteen osaamiskeskittymiä organisaatioista. Tavoitteena on muodostaa kansallinen kokonaiskuva. Lisäksi ensimmäisen kerran nähdään kokonaiskuva avoimen julkaisemisen kustannuksista. Data tulee näkyviin tiedejatutkimus.fi-sivulle kokonaisuudessaan. Keskusteltiin kyselystä. FUNin puolelta toivottiin, ettei kyselyn perusteella tuoteta paremmuustaulukkoa tai -järjestystä, koska organisaatiot ja tieteenalat organisaatioittain ovat hyvin erilaisia. Mustajoki totesi, että huoli tästä on kuultu jo aiemmin, eikä TSV:n tarkoituksena tai suunnitelmana ole tuottaa paremmuusjärjestystä. Riski on kuitenkin olemassa, koska avointa dataa voi tarkastella kuka vain.

Keskusteltiin kustannusten seurannasta ja valitusta seurannan vuodesta. FUNista todettiin, että vuosi 2020 oli hyvin poikkeuksellinen koronan vaikutusten vuoksi, ja jo vuonna 2021 ja 2022 on nähtävissä muutoksia vuoteen 2020 verrattuna. Mustajoki tiedusteli, mikä on yliopistokirjastojen toive seurannan vuoden suhteen. FUNista todettiin, että vuosi 2021 olisi järkevämpi vaihtoehto ja voisi antaa normaalimman kuvan kustannuksista. Mustajoki vie viestin eteenpäin ja vahvistaa seurannan vuoden mahdollisimman pian. Pekka Olsbo nosti esiin, että olennaista on, mitä datasta pitäisi saada selville: kuinka paljon rahasta menee ulkomaille ja kuinka paljon kotimaahan. Lisäksi tulisi selvittää, kuinka iso osa rahasta menee avoimen tieteen infrastruktuuriin ja kuinka paljon APC-maksuihin. Muita oleellisia asioita ovat, miten palvelut näyttävät, mitä palveluilta puuttuu ja nouseeko esiin osaamiskeskittymiä. Näitä osaamiskeskittymiä voisi hyödyntää puuttuvien palveluiden tuottamisessa. FUNista todettiin, että tärkeimpiä seikkoja ovat, mihin dataa kerätään, mihin rahaa käytetään ja miten jatkokehittäminen mahdollistetaan. Kokonaiskustannus tulee avaamaan kotimaisia tieteellisen julkaisemisen kustannuksia ja sitä, millainen osa kustannuksista kohdistuu kotimaiseen julkaisemiseen verrattuna julkaisujen määrään.

Mustajoki kertoi AVOTT:in asettaman työryhmän työstä. Työryhmän tehtävänä oli kartoittaa kotimaisen tiedejulkaisemisen muuttuvat tehtävät, rahoitus sekä toimintaedellytykset ja laatia esitys, jolla taataan kestävästi kotimaisen tiedejulkaisemisen toimintaedellytykset ja avoin saatavuus. Työryhmän loppuraportissa esitetään kolme ratkaisuvaihtoehtoa ohjausryhmälle. Mustajoki tiedusteli, haluaako FUN kommentoida raporttia. Kommentointi sai kannatusta. Mustajoki lähettää loppuraportin kommentoitavaksi myös FUNille ennen raportin toimittamista ohjausryhmälle.

Mustajoki tiedusteli FUNin näkökantaa työryhmän esittämiin vaihtoehtoihin. FUNista kannatusta sai Mustajoen esittämä vaihtoehto, jossa Journal.fi-palvelua kehitettäisiin avoimen julkaisemisen alustana. Tässä vaihtoehdossa artikkelimaksu olisi arvion mukaan alle 300 euroa artikkelia kohti. Artikkelimaksu koskisi nimenomaan vertaisarvioituja julkaisuja. Maksu tulisi kootusti joko kerran tai kaksi kertaa vuodessa ja olisi suureltaan ennakoitavissa. Kirjoittajille, joilla ei ole affiliaatiota, ei tulisi maksua. Näin pyrittäisiin poistamaan esteitä julkaisemiselta ja mahdollistamaan julkaiseminen myös niille, joilla ei ole työsuhdetta organisaatioon.

Lopuksi Mustajoki kertoi, että hänen virkavapaansa aikana yhteyshenkilönä toimii Hanna Lahdenperä.

Riitta Lähdemäki poistui kokouksesta klo 12.59 (Teams).

Henriikka Mustajoki poistui kokouksesta klo 13.01 (Hanken).

6. FUNin puheenjohtajan haun aloittaminen vuosille 2023–2024

Puheenjohtaja Ari Muhonen kertoi FUNin puheenjohtajahausta vuosille 2023–2024. Tavoitteena on, että tieto uudesta puheenjohtajasta vahvistetaan marraskuun kokouksessa, jotta siirtymävaihe vuodenvaihteessa olisi rauhallisempi. Puheenjohtaja pyysi FUNin jäseniä miettimään asiaa. Todettiin, että jos ei tule ehdokkaita, työvaliokunta miettii asiaa elokuun kokouksessaan, ja keskustelua jatketaan FUNin kokouksessa syyskuussa.

7. Henkilökuntavaihdon uudistaminen ja markkinointi

Puheenjohtaja Ari Muhonen ja yhteistyösihteeri Anu Keinänen kertoivat FUNin henkilökuntavaihdosta ja työvaliokunnan kokouksen keskustelusta. Työvaliokunta esittää FUNille, että henkilökuntavaihdon nimi muutetaan, koska nykyinen nimi on harhaanjohtava. Kyse on enemmän asiantuntijavierailusta, jonka kustannuksista vastaa vierailuun osallistuvan työnantaja työmatkana. Lisäksi työvaliokunta ehdottaa, että asiantuntijavierailua mainostetaan FUNin organisaatioiden henkilökunnalle.

Keskusteltiin nimenvaihdosta ja markkinoinnista. Ehdotettiin, että vieraileva asiantuntija kirjoittaa vierailusta jutun FUNin blogiin. Nimenmuutosta kannatettiin, työvaliokunta miettii sopivaa nimeä. Markkinoidaan asiantuntijavierailua yleisesti, ja ellei kiinnostuneita löydy, johto miettii, kuka omasta organisaatiosta voisi sopia asiantuntijavierailijaksi. Päivi Kaiponen ehdotti, että vierailulle voitaisiin nimetä jokin tietty viikko, jolloin FUNin kirjastoista voisi toteuttaa vierailuja samanaikaisesti samalla viikolla. Nimeksi ehdotettiin muun muassa: FUN vertaisvierailu, FUN vierailuviikko, FUN vaihtoviikko. Ehdotus tietystä viikosta sai kannatusta. Suunnittelua jatketaan työvaliokunnassa.

8. Seuraavat kokoukset ja kokousten aiheet

FUNin seuraavat kokoukset:

- 16.9. perjantai klo 9–12 etäkokous; vierailijana FUCIO
- 8.11. tiistai klo 10–15 lähikokous Turussa
- 8.12. torstai klo 9–12 etäkokous

Työvaliokunnan kokousajat syksyllä:

- 26.8. perjantai klo 9–11
- 26.10. keskiviikko klo 13–15

- 24.11. torstai klo 13–15

Keskusteltiin syksyn kokousten teemoista.

Aiheiksi ehdotettiin:

- tietoaaineistojen hinnannousu: mitä vaikuttamismahdollisuuksia FUNilla olisi
- hiilijalanjälki ja kestävä kehitys
- saavutettavuus kokonaisuutena: mikä on kirjastojen rooli, miten FUN kirjastoissa saavutettavuus on organisoitu
- digivisio 2030: miten FUNin organisaatioissa etenee ja miten FUNina pystytään edistämään kirjastoille tärkeitä asioita ja näkökulmia
- palkkausasiat: nimetön vertailu, mitä vaatimustasoa käytetään nimikkeille, mikä koulutusvaatimus on tietyille nimikkeille eri organisaatioissa
- miten kirjastot näyttäytyvät asiakkaille ja ulkopuolisille tahoille: käsitysten uudistaminen yliopistokirjastojen henkilöstön työstä ja työnkuvasta
- rekrytointi, esim. videoiden hyödyntäminen osana rekrytointiprosessia
- henkilöstön digitaidot, mitä odotetaan, onko esim. tiettyjä tasoja

Pekka Olsbo ehdotti FUNInnovation-seminaarin suunnittelua, jossa olisi mahdollista esitellä uusimpia innovaatioita sekä kehityskohteita ja -projekteja yliopistokirjastoista.

Ulla Nygrén poistui kokouksesta klo 13.28 (Teams).

9. Ilmoitusasiat

- FUNin etäkahvit jatkuvat myös syksyllä. Etäkahvit pidetään jokaisen kuukauden ensimmäinen keskiviikko klo 15.15–16.00.
- FUNin kirjallinen lausunto sivistysvaliokunnalle HE 43/2022 vp Hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi tekijänoikeuslain ja sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muuttamisesta (liite 1) toimitettiin 19.5.2022 ja on tallennettu eduuniin.
- FUNilta pyydettiin lausuntoa kolmeen standardiehdotukseen: lausunto ISO 5127:2017 ”Information and documentation – Foundation and Vocabulary” suomenkielisestä käännöksestä, lausunto standardiehdotuksesta SFS 4600 Lajittelu, aakkostus ja niihin liittyvä ryhmittely ja lausunto standardista SFS 5050 Bibliografinen lajittelu. FUN vastasi lausuntopyyntöihin hyväksymällä ehdotukset ilman lisäkommentteja.

- FUNin kommentit kommentointipyyntöön Tutkimusmenetelmien ja infrastruktuurien avoimen saatavuuden osalinjauksesta (liite 2) on tallennettu eduuniin.
- Työvaliokunta päätti ehdottaa Finto-ohjausryhmään Tiina Järvisen varajäseneksi Maria Koveroa (HY).
- FUNia pyydettiin nimeämään ehdokas FinELib-ohjausryhmän varajäseneksi Kimmo Tuomisen tilalle 1.6. alkaen. Työvaliokunta nimesi ehdokkaaksi Ari Muhosen. Lisäksi FUNia pyydettiin nimeämään jäsen lehtineuvottelujen strategiaryhmään Kimmo Tuomisen tilalle 1.6. alkaen. Työvaliokunta nimesi jäseneksi Ulla Nygrénin.
- FUNin 7.4. kokouksessa päätetyn Ukrainaan tehtävää lahjoitusta varten FUNin on selvitettävä, kuinka lahjoitus on käytännössä mahdollista toteuttaa. Selvitys on käynnissä. Tommi Harju ehdotti, että Ukrainan Kansalliskirjastosta voisi pyytää tilitiedot. Varmistetaan, että lahjoitus kohdentuu oikein.
- Ari Muhonen ja Tommi Harju edustavat FUNia 2.6. Kansalliskirjaston ylikirjastonhoitaja Cecilia af Forsellesin läksiäisjuhlassa.

10. Muut asiat

- Matti Raatikainen tiedusteli, voisiko FUNin kokouksiin osallistua hänen lisäksi avointa tiedettä koskevissa asioissa Aallon avoimen tieteen tiimin asiantuntija. Ehdotettiin, että Raatikaiselle voisi nimetä varajäsenen Aallon avoimen tieteen tiimistä tai osallistuminen toteutettaisiin asiantuntijavierailuna. Asiantuntijaosaamisen mukaan tuominen sai kannatusta yleisesti. Päätettiin, että avointa tiedettä koskeviin kokousten kohtiin Aallosta voi osallistua FUNin kokouksiin Raatikaisen lisäksi avoimen tieteen asiantuntija.

11. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 13.55.

Liitteet

- Liite 1 FUNin kirjallinen lausunto sivistysvaliokunnalle HE 43/2022
Liite 2 FUNin kommentit kommentointipyyntöön Tutkimusmenetelmien ja infrastruktuurien avoimen saatavuuden osalinjauksesta

Ari Muhonen
puheenjohtaja

Anu Keinänen
sihteeri

Yrsa Neuman
pöytäkirjantarkastaja

Pekka Olsbo
pöytäkirjantarkastaja